

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาในกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (BA209) มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (BA209) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ 2) เพื่อศึกษาถึงลักษณะและวิธีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ (BA209) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดคณะบริหารธุรกิจ และคณะบัญชีการเงิน และการธนาคาร ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา ระบบวิธีวิจัยทางธุรกิจ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 254 คน (ข้อมูลจาก: สำนักทะเบียนและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ, 2548) ซึ่งรายละเอียดแสดงในตาราง 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดและลักษณะประชากรในขั้นตอนการสำรวจ

ภาควิชา ชั้นปี	51	52	53	54	55	56	รวม
48	1	26	--	--	--	57	84
47	35	6	--	1	1	6	49
46	4	--	5	--	2	5	16
45	1	--	5	62	23	1	92
44	3	--	--	4	1	4	12
43	--	--	--	--	1	--	1
รวม	44	32	10	67	28	73	254

- หมายเหตุ :**
- รหัส 51 หมายถึง ภาควิชาบริหารทรัพยากรมนุษย์
  - รหัส 52 หมายถึง ภาควิชาการตลาด
  - รหัส 53 หมายถึง ภาควิชาเลขานุการ
  - รหัส 54 หมายถึง คณะบัญชีการเงินและการธนาคาร
  - รหัส 55 หมายถึง ภาควิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
  - รหัส 56 หมายถึง ภาควิชาการจัดการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่ม คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ BA209 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โดยและวิธีการเลือกตัวอย่างโดยใช้การเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 ตัวอย่าง โดยใช้คะแนนสอบกลางภาคเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มสัมภาษณ์ โดยคะแนนเต็มสอบกลางภาคเท่ากับ 15 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.3

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีคะแนนสอบกลางภาค ต่ำกว่า 8 คะแนน
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีคะแนนสอบกลางภาค ระหว่าง 8 -12 คะแนน
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีคะแนนสอบกลางภาค สูงกว่า 12 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ 254 ราย แต่มีแบบสอบถามที่ตอบกลับมาอย่างสมบูรณ์ จำนวน 176 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.30

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบสัมภาษณ์กลุ่มแบบมีโครงสร้าง 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ โดยเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ มีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มแบบมีโครงสร้าง เนื่องจากผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือฉบับนี้ในการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) บุคคลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่มุ่งหวังที่จะสำรวจสภาพปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และกระบวนการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ โดยการสำรวจข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้เข้าใจสภาพบริบทความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ตลอดจนแนวคิด และข้อมูลปลีกย่อยที่น่าสนใจต่างๆ

จากนั้นจะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์กลุ่มแบบมีโครงสร้าง โดยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence Index: IOC) (สุวิมล ติรภานันท์, 2550: 165) ระหว่างข้อคำถามและนิยาม จากผู้เกี่ยวข้องก็คือ อาจารย์ผู้สอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 3 ท่าน

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruency: IOC) ซึ่งอาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง จะพิจารณาข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์กับจุดมุ่งหมายการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นในแบบตรวจสอบรายการแต่ละประเด็นคำถาม โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- +1 หมายถึง คำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย
- 1 หมายถึง คำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย

จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาความตรง (Validity) โดยแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้อง
R	คือ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	คือ	ผลรวมของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณา ถ้าค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย แต่ถ้า IOC น้อยกว่า .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ควรเปลี่ยนหรือปรับปรุงคำถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535:124)

โดย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 15 ข้อ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 2.1.1 ประเด็นความคิดเห็นต่อรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 3 ข้อ
- 2.1.2 ประเด็นสภาพปัญหาต่อรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 5 ข้อ
- 2.1.3 ประเด็นแนวทางแก้ไขปัญหาในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 3 ข้อ
- 2.1.4 ประเด็นต่อกระบวนการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ จำนวน 4 ข้อ

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ ที่ใช้สำรวจระดับของสภาพปัญหาในการเรียนการสอนวิชา ดังกล่าว เป็นข้อคำถามมาตราวัด ประมาณค่า 5 ระดับ

การพัฒนาเครื่องมือ (Testing of the Instrument) ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูลจริงผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1) ความตรงของเครื่องมือ (Validity) ผู้วิจัยทดสอบเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง จำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์ผู้สอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 3 ท่าน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruency: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535:124) อาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ซึ่งจะพิจารณาข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์กับจุดมุ่งหมายการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจะลงความเห็นในแบบตรวจสอบรายการแต่ละประเด็นคำถาม โดยใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาความตรงโดยแทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้อง
R	คือ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ΣR	คือ	ผลรวมของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และพิจารณา ค่า IOC หากมากกว่า หรือเท่ากับ .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย แต่ถ้า IOC น้อยกว่า .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ควรเปลี่ยนหรือปรับปรุงคำถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535:124)

2) การทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับ 30 ตัวอย่าง ที่เป็นตัวแทนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจแล้ว ในปีการศึกษา 2547 แล้วทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์, 2540: 223 – 226, สุวิมล ตีรกานันท์, 2550: 175) และมีการปรับแก้ไขข้อความในข้อที่ได้ค่าความเชื่อมั่นไม่ถึง .60

โดยอาศัยสูตร Coefficient Alpha ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

s_t^2 = ความแปรปรวนรวมของคะแนนจากผู้ประกอบการทั้งหมด

ผลของการทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง และมีจำนวนของข้อคำถามในการทดสอบความเชื่อมั่น และได้ผลค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ.87710

เมื่อได้ผลของการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือมากกว่า 0.70 แล้วผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล จากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งหมด จำนวน 254 คน

โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้ แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาของการเรียนในวิชาการเรียนการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ BA209 ประกอบด้วยด้านต่างที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน 8 ด้าน โดยแยกเป็นด้านปัญหาการหาหัวข้อวิจัย จำนวน 3 ข้อ ปัญหาของสมาชิกในกลุ่ม จำนวน 4 ข้อ ปัญหาการสืบค้นข้อมูล จำนวน 8 ข้อ ปัญหาจากตัวผู้เรียนเอง จำนวน 11 ข้อ ปัญหาเรื่องเวลาในกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 3 ข้อ ปัญหาจากลักษณะของวิชา จำนวน 10 ข้อ ปัญหาจากคณาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 ข้อ ปัญหาจากการเขียนรายงาน จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ประเด็นปัญหาและข้อเสนอในการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนราย วิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ BA209 เป็นข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 8 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

นำแบบศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจที่ผ่านการทดสอบเครื่องมือและได้รับการปรับปรุงไปใช้จริงกับประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2548 จำนวน 254 ราย มารวบรวมกลับอย่างสมบูรณ์ จำนวน 176 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.30

ส่วนแบบสัมภาษณ์ก็ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเลือกแบบเจาะจงจำนวน 20 ตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม จะนำข้อมูลที่ได้นำมาดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis)

ข้อมูลที่ได้จากแบบศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ มาตรฐานให้คะแนน ตามเกณฑ์ ดังนี้

0	หมายถึง	ไม่มีปัญหาในเรื่องนั้นเลย
1	หมายถึง	มีปัญหาในเรื่องนั้นน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีปัญหาในเรื่องนั้นน้อย
3	หมายถึง	มีปัญหาในเรื่องนั้นปานกลาง
4	หมายถึง	มีปัญหาในเรื่องนั้นมาก
5	หมายถึง	มีปัญหาในเรื่องนั้นมากที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 ค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่

4.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่อหาค่าแนวโน้มสู่ส่วนกลางซึ่งเป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งหมดได้ดีที่สุด (ชิดชนก เจริญเชาว์, 2539: 241) หากลางของคะแนน และค่ากลางต่างๆ มีความหมายของระดับปัญหาเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงระดับปัญหาและความหมาย

ความหมายของระดับปัญหาในกระบวนการเรียน วิชาระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ	ค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหา
▪ ปัญหาในกระบวนการเรียนในระดับสูงมาก	4.51 - 5.00
▪ ปัญหาในกระบวนการเรียนในระดับสูง	3.51 - 4.50
▪ ปัญหาในกระบวนการเรียนระดับปานกลาง	2.51 - 3.50
▪ ปัญหาในกระบวนการเรียนในระดับน้อย	1.51 - 2.50
▪ ปัญหาในกระบวนการเรียนระดับน้อยมาก	1.00 - 1.50

4.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) วัดการกระจายของข้อมูล